

Svar på Interpellation av Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) till miljö- och klimatborgarrådet Katarina Luhr om unga romers utsatthet

Dnr KS 2021/1288

Madeleine Kaharascho Fridh har frågat mig om Stockholm stads arbete med unga romers utsatthet.

Jag vill börja med att tacka interpellanten för att denna fråga lyfts. Att fler uppmärksammar unga romers utsatthet i Stockholm, nationellt och internationellt är mycket välkommet. Inga barn eller unga i Stockholm ska behöva känna sig oroliga eller rätta för att utsättas för trakasserier eller rasism på grund av sin bakgrund och identitet. Rasismen och antiziganismen måste synliggöras och stoppas och unga romers identitet och framtidstro måste stärkas. Staden behöver verka för detta genom att utbilda tjänstemän och allmänheten i frågan samt arbeta aktivt, systematiskt och långsiktigt med att förbättra situationen för unga romer i Stockholms stad.

Det är oerhört angeläget med ett effektivt och träffsäkert arbete för lika rättigheter och möjligheter för att utveckla arbetet mot rasism och antiziganism. Det kan inte nog betonas att just antiziganism påverkar och har påverkat romers levnadsvillkor under lång tid. Det är oacceptabelt och allvarligt att unga romers levnadsvillkor alltjämt påverkas av antiziganism. Därför är det angeläget att staden fortsätter att adressera romers lika rättigheter och möjligheter, med en palett av åtgärder och initiativ. Det kräver att arbetet fortsatt behöver bedrivas i samverkan med flera förvaltningar men också tillsammans med minoriteten romer.

Arbetet med romsk inkludering i Stockholms stad tar sin utgångspunkt i strategin för romsk inkludering. Flera förvaltningar har med ledning av den utvecklade lovvalda initiativ som driver arbetet framåt. Det är påtagligt att strategin stakar ut en riktning som utvecklar långsiktigt hållbara arbetssätt. Det är också påtagligt att arbetet utvecklas med ledning av kunskap om romers levnadsvillkor.

Hur arbetar staden för att öka kunskapen om unga romers uppväxtvillkor bland tjänstepersoner och allmänhet?

Att lyfta frågan om nationella minoriteter och att utbilda både tjänstepersoner och allmänhet är en viktig del i arbetet. Stadsledningskontoret lyfter ofta frågan med såväl fack- som stadsdelsförvaltningar och sprider kunskap genom föreläsningar och

nätverksträffar, har intervjuats av romska masterstudenter om ämnet och deltar i framtagandet av arbetsmarknadsförvaltningens och socialförvaltningens kommande utbildning om minoritetslagstiftning med fokus på romsk inkludering.

Stadsledningskontoret har också tillsammans med fler förvaltningar under 2021 deltagit i Länsstyrelsens kampanj ”Jag är rom” i syfte att lyfta fram romska förebilder som ett sätt att stärka unga romers identitet och framtidstro – och öka kunskapen om barns och ungas utsatthet för antiziganism.

Utbildningsförvaltningen har en projektledare anställd för arbetet med romsk inkludering i förskola/skola. I uppdraget ingår att på olika sätt öka kunskapen hos alla medarbetare i utbildningsförvaltningen om den romska minoritetens kultur, språk och historia för att bättre kunna möta barn/elever i förskola/skola. Syftet med uppdraget är att öka antal romska barn som deltar i förskoleverksamhet, öka antal elever som deltar i modersmålsundervisning i romani chib, stötta elever med läxhjälp, samt delta i olika mötesplatser för att informera och sprida kunskap om den romska minoriteten.

Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kulturförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen har också ett nätverk för romsk inkludering där frågor som bland annat berör romska barn och ungdomar lyfts.

Socialförvaltningens brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens utbildar kring romsk inkludering genom att medverka i träffar med socialförvaltningens nätverk samt i introduktionsutbildningen för nyanställda socialsekreterare, BBIC-utbildningen för nyanställda socialsekreterare, och utbildning om familjehems-placeringar. Vid sidan av detta genomförs specifika utbildningsinsatser för tjänstepersoner, bland annat om romska kvinnors situation genom utbildningen Romani Tjej. Utbildning ska även genomföras om metodmaterialet *I bemötandet tar framtiden form* tillsammans med Socialstyrelsen för socialtjänstens medarbetare.

En handlingsplan med konkreta aktiviteter som synliggör utbildningsförvaltningens arbete med de nationella minoriteterna uppdateras årligen, där aktiviteter för arbetet finns beskrivet. Handlingsplanen följs upp och utvärderas varje år.

Information om nationella minoriteter är en av de återkommande aktiviteterna på rektorskonferenser och föreläsningar och utbildningar om nationella minoriteter erbjuds samtlig personal på utbildningsförvaltningen. Informationsmöten genomförs med SYV-personal på Utbildningsförvaltningen om romers skolsituation.

Arbetsmarknadsförvaltningens brobyggare genomför återkommande föreläsningar som riktar sig till samtliga medarbetare på förvaltningen. Dessa föreläsningar tar upp romsk historia, romsk inkludering och hur varje enhet kan arbeta för att öka romsk inkludering i deras verksamhet. Innehållet är generellt kring romer i en utsatt situation och inte åldersspecifikt, men unga tas upp som en prioriterad grupp.

Arbetsmarknadsförvaltningen genomför just nu en ESF-finansierad förstudie i syfte att belysa kortutbildade romers behov för att påbörja och fullfölja gymnasiala studier på vuxenutbildningen. I målgruppsbeskrivningen har man samlat rapporter som tydligt visar att romer hoppar av skolan av flera skäl; bland annat mobbning, diskriminering och brist på stöd kring exempelvis studie- och yrkesvägledning. Detta väcker behov som vuxenutbildningen behöver beakta. I förvaltningens rekommendationer beskriver man att staden särskilt behöver satsa på unga och möta deras behov.

Vilka insatser görs för att säkerställa unga romers trygghet i skolan och på fritiden?

Utbildningsförvaltningens projektledare för romsk inkludering deltar i elevhälsomöten och liknande träffar för att skapa trygghet i bemötandet av romska elever och deras familjer, och skolsituationen överlag. Arbetet underlättar kontakten mellan skola-hem och stöttar romska familjer kring frågor som skolnärvaro och läxhjälp. Projektledarens roll är densamma vad gäller fritidshem.

I utbildningsförvaltningens vägledning för upprättande av plan mot kränkande behandling finns hänvisning till minoritetslagen, för att uppmärksamma och öka kunskap om de nationella minoriteterna. Ett dokument med rutiner och stöd i arbetet med trakasserier utifrån diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet och religion har utarbetats.

Socialförvaltningens brobyggare har utbildats till gruppledare i ABC i syfte att genomföra utbildningar för romska föräldrar. Kurserna ger föräldrar möjlighet att utbyta erfarenheter i kombination med att handledarna informerar om barnrätt som följs

av diskussioner och övningar. Innehållet handlar bland annat om hur föräldrar kan främja sitt barns självkänsla, hur man kan arbeta för att stärka relationerna i familjen och hur konflikter kan förebyggas.

Arbetsmarknadsförvaltningens romska brobyggare arbetar med särskild information och uppsökande insatser inför feriejobsperioderna, särskilt sommarperioden.

Arbetsmarknadsförvaltningen har också haft särskilda insatser där unga romer fått testa på att vara brobyggare under cirka ett halvår genom en ungdomsanställning. De stöttades under perioden av bland annat studie- och yrkesvägledare för att arbeta mot deras nästa steg kring arbete och studier.

Utbildningsförvaltningen ser utifrån den senaste rapporten från Länsstyrelsen om unga romers utsatthet för antiziganism och FN:s granskande av Sveriges arbete mot rasism ett fortsatt behov av att öka kompetensen i skolan om nationella minoriteter i allmänhet, och om romer och antiziganism i synnerhet. Ökad kunskap, och ökad representation i offentlig verksamhet och läromedel är viktiga steg för att alla barn och unga ska känna sig trygga, stöttade och en del av den miljö de lever i.

Har borgarrådet samråd med romska barn och unga för att få olika perspektivet på stadens arbete med romsk inkludering?

När jag 2018 övertog stadens arbete med de nationella minoriteterna identifierade vi ett behov av att ha separata samråd med unga representanter för alla minoriteter, inklusive romska ungdomar. Barn och unga har andra utmaningar och önskemål och det är mycket viktigt att skapa en plats där dessa kan framföras och där vi kan lyssna. Jag har efter det hållit två samråd med romska ungdomar innan pandemin, under 2019. Samma år bjöd kulturförvaltningen och stadsledningskontoret gemensamt in romska barn och unga till ett möte där man informerade om kulturförvaltningens stödmöjligheter till denna målgrupp och lyssnade in deltagarnas tankar om hur detta arbete kan stärkas.

Under pandemin har flera samråd och ungdomsdialogmöten genomförts digitalt, men de fysiska samråden har nu återupptagits vilket stärker förutsättningarna för kvalitativa samrådsmöten med romska barn och unga.

Enligt plan kommer jag att bjuda in till ett nytt dialogmöte med romska ungdomar i januari 2022 som en del av den dialoggrunda som pågår med unga representanter för de nationella minoriteterna. Mötets syfte är att lyssna in ungdomarnas behov och att gemensamt diskutera hur staden bäst kan möta dessa.

Stockholm den 2 november 2021

Katarina Luhr